Opetus- ja kulttuuriministeriö
26.9.2017

Valtiovarain valiokunnan sivistys- ja tiedejaoston pyytämä lisäselvitys: Tampere3 – kokonaisuuden huomioon ottaminen rahoituspäätöksissä

Tampere3

Yliopistojen sopimusneuvotteluissa keväällä 2016 ministeriö sopi Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston tavoitteista ja määrärahoista. Osana yliopiston valtionrahoitukseen sisältyvää strategiarahoitusta sovittiin Tampere3 -kokonaisuuden muodostaminen ja painoalojen vahvistaminen (mukaan lukien joustavat opintopolut, opiskelijan sähköiset palvelut ja digitaalisuus opetuksessa, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhdistäminen samaan kokonaisuuteen, yrittäjyyden vahvistaminen, kaupunkiympäristön laajempi hyödyntäminen). Tampere3 –kokonaisuuteen liittyen:

- ✓ strategiarahoitus Tampereen yliopistolle ja Tampereen teknilliselle yliopistolle yhteensä 4 M€/v vuosina 2017–2020.
- ✓ lisäksi vuonna 2016 on tehty ao. yliopistoille valtionavustuspäätös yhteensä 2 M€.

Ammattikorkeakoulujen sopimusneuvotteluissa syksyllä 2016 OKM sopi Tampereen ammattikorkeakoulun tavoitteista ja määrärahoista. Osana ammattikorkeakoulun valtionrahoitukseen sisältyvää strategiarahoitusta sovittiin Tampere3 -kokonaisuuden muodostaminen ja painoalojen vahvistaminen (mukaan lukien joustavat opintopolut, opiskelijan sähköiset palvelut ja digitaalisuus opetuksessa, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhdistäminen samaan kokonaisuuteen, yrittäjyyden vahvistaminen, kaupunkiympäristön laajempi hyödyntäminen). Tampere3 –kokonaisuuteen liittyen:

- ✓ strategiarahoitus Tampereen ammattikorkeakoululle 1,5 M€/v vuosina 2017–2020.
- ✓ lisäksi vuonna 2016 on tehty Tampereen ammattikorkeakoululle valtionavustuspäätös 0,5 M€.

OKM on jättänyt osan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kauden 2017–2020 strategiarahoituksesta kohdentamatta erityisesti vuosilta 2019–2020. Ministeriö on sopimusneuvotteluissa kertonut valmiudestaan tarkastella uudelleen Tampere3 –kokonaisuuden rahoitusta, mikäli Tampere3:n valmistelu etenee hankkeelle asetettujen tavoitteiden ja suunnitellun aikataulun mukaisesti.

- ✓ sopimusneuvottelun jälkeen on päätetty, että opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa Tampere3 –kokonaisuutteen kolmelle korkeakoululle sopimuksiin sisältyvän rahoituksen lisäksi yhteensä 5 M€. Tästä osa kohdistuu vuoteen 2017 ja osa vuoteen 2018.

Hallitus on päättänyt pääomittaa vuonna 2018 yliopistoja 46 M€ ja ammattikorkeakouluja 24 M€. Ammattikorkeakoulujen vastinrahoitus on kytketty varainhankintaan. Vuoden 2018 talousarvioesityksen mukaisesti valtion pääomitukset yliopistoihin tehdään kahdessa kategoriassa siten, että osa kohdennetaan tutkimuksen laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja osa merkittävien rakenteiden ja toimintatapojen uudistamisen toimenpiteiden perusteella. Tässä tarkastellaan myös tamperelaisten yliopistojen toimintaa. Rahoituksen kohdentamisesta päätetään vuoden 2018 loppuun mennessä.

Muuta rahoituksesta

Vuonna 2017 valtionrahoitus on Tampereen yliopistolle 119,5 M€, Tampereen teknilliselle yliopistolle 86,2 M€ ja Tampereen ammattikorkeakoululle 59,5 M€. Korkeakoulut voivat harkintansa mukaan käyttää valtionrahoitusta toimintansa kehittämisessä.

Pääosa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoituksesta määräytyy toiminnan tuloksellisuuteen, laatuun ja vaikuttavuuteen kytkeytyvien laskentakriteerien perusteella. Tampere3 –kokonaisuus antaa uusia mahdollisuuksia vahvistaa ao. korkeakoulujen rahoitusasemaa laskennallisin perustein määräytyvässä rahoituksessa seuraavina vuosina. Tampere3 –kokonaisuudesta odotetaan siirtymävaiheen jälkeen saatavan myös merkittäviä synergiaetuja, joiden kautta olemassa olevia resursseja vapautuu uusiin strategisiin käyttökohteisiin.

Tampere 3 –kokonaisuuden valmistelu on todennäköisesti lisännyt eri tahojen valmiutta tehdä lahjoituksia yliopistojen valtion vastinrahaan liittyvään varainhankinnassa, joka päättyi kesäkuussa 2017. Tampereen yliopisto hankki rahalahjoituksia 3,5 M€ ja Tampereen teknillinen yliopisto 6,3 M€. Nämä ovat yhteensä 7,6 % yliopistojen ilmoittamasta varainhankinnasta. Valtion 150 M€ pääomittamisesta tehdään päätös vuoden 2017 aikana. Tämä tehdään suhteessa yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan.

Tampereen korkeakouluilla on ollut myös mahdollisuus hakea rahoitusta mm. Suomen Akatemian instrumenteista ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisten menojen valtionavuista.